

Redactor: Diana-Cristina Vlad

Coperta: Mona Velciov

Ilustrația copertei: Lavra Vardzia, Georgia de Est,
sec. X-XVI.

© Editura Sophia, pentru prezenta ediție

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Sfânta Nina, cea întocmai cu Apostolii și luminătoarea
Georgiei: viața, minunile, acatistul / trad. din lb. rusă
de Mariana Cașu. – Ed. a 2-a, rev. –
București: Editura Sophia, 2012
ISBN 978-973-136-307-3

I. Cașu, Mariana (trad.)

235.3 Nina din Georgia

Studiu introductiv

Situată în sud-estul Europei, între Rusia și Turcia, având un lung țărm la Marea Neagră, Georgia, numită și Sakartvelo, Kartlia, Gruzia sau İvria, este o țară fascinantă datorită minunatelor mănăstiri, siturilor istorice și Munților Caucaz.

„O călătorie în Georgia înseamnă în același timp o călătorie prin vreme. Altfel e greu de cunoscut această țară și oamenii ei. Mândri și duioși, aprigi și melancolici, mărinimoși și neînduplecați – așa sunt ei.”¹

Primii misionari și vestitori ai Dumnezeului-Om în Georgia au fost evreii. După cucerirea Iudeii de către Nabucodonosor, o parte dintre evreii refugiați s-au așezat pe teritoriul regatului georgian, în diferite localități, dar și în capitala veche a Georgiei, Mțheta.

Ierusalimul, centru spiritual, îi unea pe toți evreii, atât pe cei din Palestina, cât și pe cei

¹ Vahtang Celidze, *Pe drumurile Caucazului*, Editura pentru turism, București, 1990, p. 151.

risipiți în alte părți ale lumii. Chiar și evreii din Georgia mergeau cu daruri bogate la templul din Ierusalim, în ciuda distanței mari. Marii preoți ai poporului iudeu comunicau intens cu obștea evreilor din Georgia, purtând cu ei corespondență în legătură cu unele evenimente desfășurate în Iudeea. Așa s-a răspândit vestea despre nașterea unui Prunc, Împărat al Iudeilor, despre viața și minunile Sale. Toate acestea au zguduit Ierusalimul. Odată, marele preot Ana i-a trimis lui Eliaz, marele preot al evreilor din Georgia, o scrisoare în care-i cerea să vină în Ierusalim pentru a participa la judecata lui Hristos. Mama lui Eliaz l-a sfătuit să nu ia parte la uciderea lui Mesia. Totuși Eliaz, cu o suită numeroasă, se îndreaptă spre Ierusalim, la chemarea vrăjmașilor lui Hristos.

În tradiția Bisericii Georgiene se spune că sora lui Eliaz, Sidonia, o fecioară cucernică, luându-și rămas bun de la fratele său, l-a rugat să-i aducă, de va putea, vreun lucru ce aparținea Acelui Om Care urma să fie judecat. Ceea ce s-a și întâmplat: Eliaz a adus hitonul Domnului.

Astfel, putem afirma că semințele creștinismului au fost semănate în Georgia chiar din secolul I d.Hr. Cu toate acestea, încreștinarea poporului georgian a avut loc abia la începutul secolului al IV-lea.

Întemeietorul Bisericii creștine din Georgia este Sfântul Apostol Andrei cel întâi chemat.

După Înălțarea Domnului, Apostolii fiind cu Maica Mântuitorului Iisus Hristos în Casa Sionului, unde așteptau venirea Mângâietorului, au aruncat sorții pentru a afla unde trebuia să meargă fiecare spre a propovădui cuvântul lui Dumnezeu. Atunci Preacurata Maică le-a spus Apostolilor că nu vrea să rămână fără parte și că ar vrea și ea să tragă la sorți, ca să aibă o țară pe care va binevoi Dumnezeu să i-o dea. Cu frică și cutremur, Apostolii au aruncat sorții Maicii Domnului, care au căzut pe Iviria. Preasfânta a primit cu bucurie misiunea aceasta și se pregătea să meargă acolo pentru propovăduirea cuvântului Domnului. Însă chiar înaintea plecării i S-a arătat Domnul Iisus zicându-i: „Maica Mea! Nu voi respinge sorții și nu voi lăsa poporul dat ție fără ajutorul și mijlocirile tale cerești. Dar trimite în locul tău pe Apostolul întâi chemat Andrei, și dă-i imaginea care va apărea în urma atingerii preacinstiului tău chip de un lemn. Icoana aceasta le-o va duce lor și ea va apăra poporul tău de toate relele în veci.”

Supunându-se voii Fiului, Preasfânta l-a chemat pe Apostolul Andrei și i-a zis: „Copilul meu Andrei! Mă mâhnesc mult că țara sortită mie pentru propovăduire nu este încă luminată de învățătura lui Hristos. Dar când am intenționat să plec în Iviria, mi S-a arătat Însuși Fiul și Dumnezeuul meu și mi-a zis ca în locul meu să te trimit pe tine cu acest chip al meu imprimat pe lemn.

Voi fi Apărătoarea vieților oamenilor din țara aceasta și, ridicând mâinile la cer, voi mijloci și voi cere pentru ei ajutor întru toate de la Domnul.” La cele spuse, Apostolul a răspuns: „Facă-se preasfântă voia ta și a Preabunului tău Fiul în vecii vecilor!”

Atunci Preacinstita Născătoare a cerut o placă de lemn și, spălându-și fața, s-a atins de ea. De îndată a apărut pe lemn imaginea Stăpânitoare cu Pruncul și Fiul său Preaveșnic în brațe. Preacurata Fecioară i-a dat Apostolului icoana și a zis: „Binecuvântarea și mila lui Hristos să te însoțească și să-ți ajute. Eu mă voi ruga pentru tine și pentru poporul meu.” Sfântul Andrei a căzut în genunchi în fața Maicii Domnului și i-a mulțumit cu lacrimi. Imediat după aceasta, Apostolul a mers să propovăduiască Cuvântul lui Dumnezeu. Mai întâi s-a îndreptat la nord de Palestina, apoi spre răsărit, ajungând în orașul Trapezund, aflat pe teritoriul Megreției. După ce a binevestit aici Evanghelia, a pășit pe teritoriul Iveriei, în pământul Did-Aciara.

Aici, Sfântul Andrei a adus la Hristos mulțime de oameni, datorită propovăduirii neîncetate și minunilor săvârșite, botezându-i în numele Sfinței Treimi. În locul unde Andrei a așezat icoana Maicii Domnului a apărut un izvor cu apă tămăduitoare, care curge până în zilele noastre. După ce a încreștinat oameni, a hirotonit preoți și diaconi, după ce a construit o biserică în cinstea

Maicii Domnului și a orânduit pravila bisericească, Apostolul a plecat de aici.

Înainte de plecarea Sfântului Andrei din acele pământuri, creștinii l-au rugat să le lase icoana Maicii Domnului ca ocrotitoare, dar el nu a acceptat, ci le-a cerut să i se aducă o altă placă de lemn de aceeași mărime cu icoana ce o avea. Când i-au dat placa, el a așezat-o pe fața icoanei Maicii Domnului și chipul ei s-a imprimat în totalitate pe lemn. Apostolul le-a oferit noua icoană, pe care creștinii au primit-o cu multă bucurie și au pus-o în biserica lor. Apoi, povățuindu-i cu pace, Sfântul Andrei s-a îndreptat spre alte pământuri.

Trecând muntele cu numele Crucea de Fier și trecătoarea numită Odzarhi, el a pășit pe teritoriul țării Samțhe și s-a oprit în așezarea muntoașă Zaden. Aici a distrus idolii și L-a binevestit pe Hristos.

Din acest loc s-a îndreptat spre orașul Ațkuri², care se numea în trecut Sosangheti. Ajungând aici, Apostolul s-a stabilit într-o casă din apropierea principalei capiști idolești. În acea vreme, acolo cârmuia o regină văduvă, care avea un fiu,

² Situat lângă râul Kura, în Kartlia de Sus, aproape de orașul Ahaltșihe. În orașul Ațkuri a fost construită o biserică în cinstea Maicii Domnului, fosta catedrală episcopală. Ocupând orașul și împrejurimile sale, turcii le-au impus oamenilor religia musulmană. Deși nu au reușit să dezrădăcineze limba georgiană în decursul a trei veacuri, ei au nimicit aici tot ce ținea de creștinism. În 1828, în urma tratatului de pace încheiat cu turcii la Adrianopol, orașul a fost alipit din nou Georgiei.

unicul moștenitor al regatului, pe care îl iubea mai mult decât orice pe această lume. Din nefericire, fiul văduvei murise chiar înainte de venirea Sfântului Andrei în Ațkuri.

Înainte de înmormântarea copilului, într-o noapte s-a arătat un semn minunat: locuitorii care se aflau în cetate au văzut o lumină neobișnuită care strălucea deasupra locului unde se stabilise Apostolul și unde se afla icoana Maicii Domnului. În ziua următoare, oamenii, înspăimântați, au venit în casa Sfântului Andrei, întrebându-l în legătură cu cele văzute în noaptea precedentă. Atunci el le-a vorbit despre Iisus Hristos, despre învierea morților și viața viitoare. De asemenea, le-a arătat și icoana Maicii Domnului. De aici, oamenii au plecat la regină să-i vestească despre călătorii veniți și despre învățătura lor. Auzind cele spuse, regina s-a liniștit și a poruncit să-i fie aduși acei oameni cât mai grabnic. În acest scop, ea a trimis o solie la Apostolul Andrei, care, în scurt timp, a venit la palat.

Când sfântul s-a prezentat în fața reginei, ea l-a întrebat: „Cine sunteți de învățați poporul meu o învățătură nouă până acum?” Apostolul a răspuns: „Am venit din orașul Ierusalim, pământul unde Și-a purtat pașii Domnul. Eu sunt robul Domnului nostru Iisus Hristos, cu puterea Căruia putem învia morții. Noi Îl mărturisim pe acest Hristos, iar cel care crede în El și primește Botezul, orice l-ar cere cu credință, va primi îndată.”

Femeia a căzut plângând la pământ și i-a zis: „Miluiește-mă, căci m-a lovit un mare necaz. Dacă tu ești robul Aceluia Care învie morții, roagă-te Lui ca să-mi învie fiul. Eu voi împlini cu bucurie tot ce îmi vei cere.” La acestea, Apostolul i-a răspuns: „De crezi în Iisus Hristos Cel propovăduit de noi, rugăciunea ta va fi împlinită.” Femeia i-a răspuns: „O, robule al Adevăratului Dumnezeu! Cred în Domnul Iisus Hristos! Ajută necredinței mele!”

Apostolul a cerut tuturor să părăsească odaia copilului, afară de mama acestuia și de câțiva curteni apropiați. El a luat icoana Maicii Domnului, a așezat-o pe copilul mort și, ridicând mâinile la cer, a început să se roage. După ce a isprăvit rugăciunea, sfântul a luat copilul de mână și l-a ridicat viu din pat. Toți au rămas uluiți văzând această minune, iar regina a căzut la picioarele Sfântului Apostol Andrei, mulțumindu-i cu lacrimi și mărturisindu-L pe Iisus Hristos, Dumnezeu adevărat, Care S-a întrupat pentru mântuirea lumii. Mai târziu ea a primit Botezul.

Supușii reginei, atât cei învățați, cât și cei simpli, împreună cu tot poporul, i-au urmat exemplul, crezând în Hristos și botezându-se.

După aceea, regina a poruncit tuturor demnitarilor țării Samthe să vină grabnic la palat. Văzându-i fiul înviat, demnitarii și oamenii de vază au crezut, la rândul lor, în Hristos și s-au botezat. Numai preoții păgâni continuau să se închine zei-

lor mincinoși Apolo și Artemis. Ei se împotriveau Sfântului Andrei, ducând în rătăcire pe mulți oameni, ceea ce a provocat în popor o ceartă însemnată. Pentru a potoli vrajba, Apostolul le-a propus următoarele: „Să așezăm icoana aceasta în capiştea zeilor voștri și să pecetluim capiştea cu două peceți: a mea și a voastră; să punem strajă și să ne rugăm fiecare Dumnezeuui lui, iar Cel care va descoperi puterea Sa va fi considerat Dumnezeu adevărat și toată lumea I se va închina Lui.” Preoții păgâni au căzut de acord și au procedat întocmai cum le spusese Apostolul.

În ziua următoare, când au deschis ușile în prezența străjilor și a întregului popor, spre mirarea preoților, statuile zeilor, în mijlocul cărora se afla icoana Maicii Domnului, erau sfărâmate. Rușinați, preoții idolatri au primit îndată Botezul, ceea ce a adus multă bucurie în popor în acele zile.

După ce a hirotonit episcopi, preoți și diaconi, Sfântul Andrei se pregătea să plece în altă parte, dar regina și supușii ei îl rugau să rămână sau măcar să le lase icoana Maicii Domnului. Sfântul le-a lăsat icoana, istorisindu-le tot ce le-a făgăduit Născătoarea după ce Iviria i-a fost încredințată prin tragere la sorti. Auzind aceasta, toți s-au bucurat nespus, au mulțumit lui Dumnezeu și au lăudat-o pe Preacurata Sa Maică. Icoana primită au așezat-o în biserica pe care au înălțat-o în cinstea Maicii Domnului.

În scurt timp, Apostolul i-a binecuvântat pe noii creștini și a plecat în Nigli, Klargeti³, iar de acolo în Artan-Pankola, unde după o propovăduire îndelungată i-a convertit la Hristos pe locuitorii acelor ținuturi și i-a botezat. După aceasta s-a întors la Ierusalim pentru a sărbători Paștele. După Cincizecime, Sfântul Apostol Andrei împreună cu Sfântul Apostol Simon Cananeul (Zelotul), ruda Domnului după Iosif, Matia, ales de Sfântul Duh, Tadeu și alții au mers la regele Avgar. Acolo, ei au propovăduit cuvântul lui Dumnezeu, i-au botezat pe locuitorii aceluia ținut și au încredințat Apostolului Tadeu consolidarea nou-întemeiatei Biserici. Ceilalți, în urma propovăduirii în orașele și satele Capadociei și Pontului, au ajuns, în sfârșit, în Kartlia⁴. Binevestind Evanghelia, ei au străbătut o parte a teritoriului Mtiuleti, până la râul Cioroh⁵.

³Klargeti – regiune istorică din partea de sud-est a Mării Negre, situată la hotar cu Anatolia (tr. din gr. „estică”, vechea denumire a părții de vest a Asiei Mici). Din secolul al III-lea î.Hr. a fost în componența Iviriei; între 1878 și 1918 a făcut parte din Imperiul Rus. În prezent face parte din teritoriul Turciei. Aici au fost înălțate multe biserici ortodoxe – vezi Saint-Martin, vol. I, cap. 74 (n.red.).

⁴Kartlia este regiunea istorică a Georgiei apusene din câmpia râului Kura. Din secolul al IV-lea î.Hr. se numește Regatul Kartlian (Iviria); până la sfârșitul secolului al X-lea este centrul unicului stat georgian, iar în a doua jumătate a secolelor al XV-lea-al XVIII-lea se numește Regatul Kartlian. În secolul al XVI-lea, teritoriul istoric al Georgiei a fost împărțit în patru mari provincii: trei regate – Kartlia, Kahetia și Abhazia – și un cnezat – Samthe.

⁵Râul Cioroh își revărsă afluenții în Marea Neagră prin părțile de sud-vest ale Georgiei, la trei verste de orașul Batumi.

Apoi, Apostolii au mers în Svaneti⁶, care era cârmuit de o regină văduvă, Pitodora, soția regelui Pontului, Palamon. Ea, împreună cu supușii săi, au primit cuvântul lui Dumnezeu și au fost botezați de însuși Sfântul Apostol Andrei. În Svaneti au rămas Apostolul Matia și alți ucenici pentru a-i întâi pe noii creștini în credința Sfintei Treimi, după cum o mărturisește și Fericitul Ieronim. Sfinții Apostoli Andrei și Simon Cananeul s-au îndreptat spre Osetia⁷ și au ajuns în orașul Fostafor. Aici ei au convertit multă lume la adevărata credință. Din Osetia, ei au mers în Abhazia, în orașul Sevasti, astăzi Suhumi, unde au adus la Hristos un număr mare de oameni. În Abhazia, Sfântul Andrei i-a lăsat pe Sfântul Apostol Simon Cananeul și pe ceilalți ucenici, iar el s-a îndreptat singur spre ținutul djiakelilor⁸, un popor barbar și sălbatic. Djiakelii nu au primit învățătura lui Hristos și au încercat să-l omoare pe Sfântul Andrei. Părăsindu-i, el a mers în Suadagul de Sus⁹. Locuitorii acestui ținut au primit învățătura Apostolului.

De aici, Andrei s-a îndreptat în susul țarmului Mării Negre, străbătând orașe și sate. Când a

⁶ Svaneti – teritoriu istoric al Georgiei, situat în coasta de sud-vest a principalului lanț muntos al Caucazului, în partea dreaptă a gurii râului Kubani. A fost anexat Rusiei la mijlocul secolului al XIX-lea (*n.red.*).

⁷ Osetia este situată la izvoarele râului Terek.

⁸ Acest popor ocupa malul drept pe cursul mijlociu al râului Kubani.

⁹ Astăzi o localitate în Munții Osetiei, la 35 de verste de Transcaucazia.

ajuns în orașul Patras din Ahaia (Grecia), a primit moartea pe cruce în anul 55 d.Hr.

Credința propovăduită de Sfântul Apostol Andrei și de Apostolii rămași aici după plecarea sa, s-a înrădăcinat în popor. Aderkie sau Parman I, înscăunat pe tronul Iviriei cu trei ani înainte de nașterea Domnului și conducătorul ei timp de 60 de ani, când a auzit că supușii lui au devenit creștini, i-a supus unei prigoane crunte. În timpul acestei prigoane, mulți dintre ei au suferit moarte mucenicească împreună cu Apostolul Simon Cananeul. Însă, în realitate, creștinismul, reprimat de cruzimea regelui, nu a fost distrus: au rămas creștini care s-au ascuns în munți și în păduri și care aveau locuri comune de adunări și rugăciuni. În scurt timp, mormântul Apostolului Simon Cananeul, aflat în Munții Abhaziei, în apropierea orașului Suhumi, a devenit loc de cinstire și de închinare. Timp de o jumătate de secol cât a durat această prigoană, Iviria nu a mai cunoscut învățători de credință în Hristos, nici păstori sau îndrumători care să fi întărit creștinismul. Abia în anul 100 d.Hr., Sfântul Mucenic Clement, Episcopul Romei, exilat de împăratul Traian în locurile pustiite ale Tauridei, a întărit pe mulți colhidieni să rămână fideli învățăturii lui Hristos prin minunile săvârșite și prin sfaturile sale. Probabil, printre cele 70 de biserici înălțate de sfânt în timpul vieții sale pe țărmurile Mării Negre, se afla și cea din Colhi-